

Pavlisová, Hana

Představení nové edice českých shakespearovských překladů v Brně

Theatralia. 2022, vol. 25, iss. 2, pp. 179-182

ISSN 1803-845X (print); ISSN 2336-4548 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/TY2022-2-15>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.77258>

License: [CC BY-NC-ND 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Access Date: 02. 12. 2024

Version: 20230120

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Představení nové edice českých shakespearovských překladů v Brně

Hana Pavlisová

Křest nového českého překladu Shakespearova *Hamleta* a představení edice William nakladatelství Větrné mlýny. Katedra divadelních studií Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. 12. června 2022. Kavárna Trojka, Brno.

Po monumentálním jednosvazkovém vydání Shakespearova díla v přetlumočení Martina Hilského v roce 2011 – a zejména po úmrtí Jiřího Joska, „druhého“ Shakespearova překladatele do češtiny přelomu milénia, v roce 2018 – se česká tradice shakespearovského překládání ocitla v bezprecedentní situaci. Poprvé od konce 18. století, kdy se objevily první „české pokusy“ o Shakespeara (abychom si vypůjčili spojení z názvu studie Pavla Drábka (2012)), se stalo, že „stará“ generace shakespearovských překladatelů završila své dílo, ovšem generace nová byla stále v nedohlednu.

K prolomení tohoto stavu došlo v loňském roce, kdy Slovácké divadlo v Uherském Hradišti uvedlo v režii Lukáše Kopeckého nový překlad *Romea a Julie* od anglisty a teatrologa Pavla Drábka. Že se nejednalo o ojedinělý případ (jako byl například překlad Shakespearova *Něco za něco* Stanislava Rubáše, uvedený v roce 2003 Jihočeským divadlem v Českých Budějovicích), se ukázalo krátce nato, když v dubnu letošního roku Jihočeské divadlo v režii Jakuba Čermáka uvedlo nového *Hamleta* v překladu anglisty Filipa Krajníka (SOPROVÁ a ZACHATÁ 2022).

Soustavné úsilí nabídnout divadelním návštěvníkům i čtenářům Shakespearovo dílo v nových překladech bylo oficiálně ohlášeno 12. června letošního roku v br-

něnské kavárně Trojka, kde Filip Krajník a jeho spolupracovníci veřejnosti představili ediční řadu William nakladatelství Větrné mlýny, v níž by v příštích letech měla vycházet Shakespearova dramata v novém přetlumočení, a pokřtili její první svazek, kterým je právě Krajníkův *Hamlet*. Druhým ohlášeným svazkem Drábkův *Romeo a Julie*, do budoucna byl přislíben překlad komedie *Mnoho povyku pro nic* doktorandky brněnské anglistiky Anny Hrdinové (Mikyškové). Jak upozornila Klára Kolinská ve své reportáži z akce, „nová řada Shakespeara programově směřuje ke kolektivnímu dílu a zapojení nejmladší generace badatelů“ (KOLINSKÁ 2022). Právě důrazem na spolupráci a vzájemné konzultace překladatelů, akademiků a praktické divadelní sféry se tvůrčí tým kolem Williama razantně odchyluje od dosavadní praxe shakespearovského překládání do češtiny a bude zajímavé sledovat, jaký bude přínos zvolené metody pro čtenářské a divadelní publikum, ale také pro divadelní dramaturgy a režiséry.

Během odpoledne, jehož moderování se ujal vedoucí brněnské Katedry divadelních studií David Drozd, zaznělo několik zdravic nepřítomných přátel a spolupracovníků, jmenovitě vedoucího brněnské anglistiky Tomáše Kačera a režiséra Jakuba Čermáka, který se zároveň stal kmotrem



Obr. 1: Zleva doprava Anna Hrdinová, Filip Krajník, Zuzana Černá a Viktor Kuzník při křtu knihy. Foto Veronika Konečná. Brno, 2022.

obou knižních vydání. Informativní vstup měl prostřednictvím zaslané zdravotnice nepřítomný Pavel Drábek, který osvětlil ediční záměr nové řady:

Je znakem zdravé, otevřené kultury, že svůj literární a divadelní kánon pěstuje. K tomu patří i to, že si nanovo překládá klasická díla. [...] V edici William hodláme vydávat nové české překlady Shakespeara – a doufáme, že se k našemu podniku přidají noví divadelní překladatelé. Nejde nám a priori o generační překlad – rozhodně ne deklarativně –, ale o oživení českého shakespearovského překládání.

K nahlédnutí byl na místě signální výstisk prvního svazku Williama, obsahující překlad *Hamleta* (jedná se patrně o první

český překlad vycházející z druhého kvartu z roku 1604/5 a pojímající do sebe pasáže jak z prvního folia z roku 1623, tak z prvního kvartu z roku 1603) s bohatým kritickým aparátem, ale také historicko-kontextové studie Anny Hrdinové, Kláry Škrobánkové a Davida Drozda, mapující inscenační historii *Hamleta* v Anglii, Evropě i u nás. Rozsahem, erudicí a především kvalitou se doprovodný materiál Williama přibližuje prestižním anglickým vydáním, jako je například Arden Shakespeare.¹

Současně s prvním svazkem Williama bylo na křtu představeno také studentské vydání Krajníkova *Hamleta*, které cílí především na mladší generaci čtenářů. Spolu s překladatelem je představila ilustrátorka svazku Kateřina Fürbachová, pro kterou

¹ Viz též (KYSILOVÁ 2022).



Obr. 2: Kateřina Fůrbachová při představování studentského vydání *Hamleta*.
Foto Veronika Konečná. Brno, 2022.



Obr. 3: Zleva doprava Jakub Svojanovský, Michal Bumbálek, Zuzana Černá, Viktor Kuzník, Tereza Groszmannová, Petr Kubes a David Drozd při scénickém čtení z překladu.
Foto Veronika Konečná. Brno, 2022.

byly návrhy ilustrací pro *Hamleta* první zakázkou podobného typu.² „Vedle Williama jsem moc stál o hravější vydání svého překladu, které hru zpřístupní zejména mladšímu publiku. Tomu je uzpůsoben obsah i vizuální podoba knihy,“ vysvětlil Krajník (KOLINSKÁ 2022). Vedle kompletního překladu *Hamleta* a osobitých ilustrací (zejména obálky) Fürbachové tato mutace knihy obsahuje také Krajníkovu úvodní studii nabízející čtení Shakespearovy tragédie v renesančním kulturním a intelektuálním kontextu, sazba hry samotné potom klade důraz na snazší orientaci v textu a jeho citování pro studijní či akademické účely.

Představení obou knih bylo spojeno se scénickým čtením vybraných pasáží z nového překladu v podání herců Činohry Národního divadla Brno, jmenovitě Petra Kubese (dvojrole krále Klaudia a ducha zesnulého krále Hamleta), Terezy Groszmannové (královna Gertruda), Michala Bumbálka (Polonius), Jakuba Svojanovského (Laertes), Zuzany Černé (Ofélie) a Viktora Kuzníka (Hamlet). Poprvé tak nahlas a v úplnosti zazněla nová verze monologu „To be, or not to be“, jehož vstupní verš Krajník přeložil jako „Tak mám, nebo ne – tak zní otázka“ (Čermáková inscenace tuto pasáž krátí a upravuje). Přítomní diváci na

nové znění notoricky známé hry reagovali velmi pozitivně. Možná i proto, že během čtení herci na několika místech neváhali situaci odlehčit a přispět tak k uvolněné atmosféře akce (např. když si Petr Kubes při promluvách ducha za smíchu přítomných přiložil k ústům prázdnou skleničku).

Nezbývá než doufat, že edice William bude v následujících letech vzkvétat a nabízet Shakespearovo dílo novým generacím čtenářů, diváků, i divadelních praktiků.

Bibliografie

- DRÁBEK, Pavel. 2012. *České pokusy o Shakespeara*. Brno: Větrné mlýny, 2012.
- KOLINSKÁ, Klára. 2022. Nový Hamlet v nové shakespearovské řadě. *Divadelní noviny* 31 (28. 6. 2022): 13: 11.
- KYSELOVÁ, Eva. 2022. Hamlet – The Next Danish Idol. *Theory and Practice in English Studies* 11: 1: 199–203.
- FÜRBACHOVÁ, Kateřina. 2022. An Interview with Kateřina Fürbachová on Illustrating *Hamlet* (and Ophelia), Fashion and Ecological Activism Through Art. Interview by Anna Mikyšková. *Theory and Practice in English Studies* 11: 1: 205–211.
- SOPROVÁ, Jana a Petra ZACHATÁ. 2022. Hamlet Jihočeského divadla (pro a proti). *Divadelní noviny* 31 (17. 5. 2022): 10: 5.

2 Pro více informací o ilustracích a jejich vzniku viz rozhovor s Fürbachovou (FÜRBACHOVÁ 2022).

